

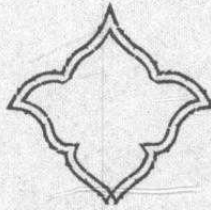
التبليغ عارف

قدس الله نفسه

مروري بمكتب عرفان شمس الدين قدس الله نفسه

www.ketab

حجة الاسلام والمسلمين حاج شيخ محمد حسن وكيلى

سرشناسه: وکیلی، محمد حسن، ۱۳۵۹ - عنوان قراردادی: احادیث خاص (عنوان بصری).
فارسی - عربی * Persian - Arabic). Hadiths, Special (Onvan Basari).
عنوان و نام پدیدآور: شهید عارف: مروری بر مکتب عرفانی شهید اول قدس الله نفسه /
محمد حسن وکیلی؛ ویراستار کوثر احسن مقدم. مشخصات نشر: مشهد: موسسه
مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص. شابک: ۹۷۸-۲-۸۸۷۷-۶۰۰-۲. وضعیت فهرست نویسی: فیپا. یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۵. عنوان
دیگر: مروری بر مکتب عرفانی شهید اول قدس الله نفسه. موضوع: شهید اول، محمد بن
مک، ۷۳۴ - ۷۸۶ ق. موضوع: فقیهان شیعه -- سرگذشتنامه. موضوع: *Faqihs, Shiite
Biography -- موضوع: عارفان -- سرگذشتنامه. موضوع: *Mystics. Rde بندی کنگره: ۵/ BP۱۵۳. Rde بندی دیوبی: ۲۹۷/۳۹۲۴
شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۳۳۰۲۵

شهید عارف

نویسنده: حجة الاسلام والمسلمین محمد حسن وکیلی

...

طراح گرافیک: حامد امامی / خوشنویس: روحانته ابوالفضل

ویراستار: کوثر احسن مقدم

شابک: ۹۷۸-۲-۸۸۷۷-۶۰۰-۲

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۸ / شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰,۰۰۰ تومان

نشانی: مشهد مقدس، چهارراه زرینه، خیابان شهید کاشانی ۲۵،

موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام.

سایت: mhva.ir و towhid.org

نشانی در شبکه های اجتماعی: @ostadvakili

شماره تلفن: ۰۹۱۵۵۶۷۲۸۴۵

تَمَهَات

۷	مقدمه
۱۳	بخش اول: زندگی نامه شهید
۱۵	کارنامه علمی شهید
۱۶	ابتکارات علمی
۱۷	اهم تألیفات شهید
۱۸	شاگردان شهید
۱۹	کیفیت شهادت
۲۱	بخش دوم: عرفان و شهید اول
۲۳	فصل اول: اساتید شهید و گرایش های عرفانی ایشان
۲۴	فخرالمحققین
۲۷	ابن معیة
۳۳	فصل دوم: وصایای عرفانی شهید
۳۵	الوصیة الأولى
۴۱	الوصیة الثانية
۴۴	الوصیة الثالثة
۴۹	فصل سوم: اشعار عرفانی شهید
۴۹	اشعار شهید در تصوف راستین
۵۳	اشعار شهید در فراق نماز شب

۵۵.....	فصل چهارم: عبارات برخاسته از گرایشات عرفانی
۵۵.....	۱. نگاه شهید به مراتب علوم
۵۶.....	۲. غایت تکالیف الهی از منظر شهید
۵۸.....	۳. شکر الهی
۶۱.....	۴. تعریف شهید اول از صوفیه
۶۳.....	فصل پنجم: شاگردان شهید اول
۶۳.....	فاضل مقداد (متوفای ۸۲۶ هـ.ق)
۶۴.....	فتوت نامه
۶۷.....	حدیث ۶۷
۷۷.....	ضمیمه یک: بطلان تصوف و تشیع در عصر شهید اول
۸۱.....	ضمیمه دو: توضیحی درباره فتوت
۱۰۵.....	کتاب نامه

مقدمہ

عن أمير المؤمنين عليه السلام: أَيُّهَا النَّاسُ إِذَا عَلِمْتُمْ فَأَعْمَلُوا بِمَا عَلِمْتُمْ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ؛ إِنَّ الْعَالِمَ الْعَامِلَ بَعْدَهُ كَالْجَاهِلِ الْخَالِ وَالَّذِي لَا يَسْتَفِيقُ عَنْ جَهْلِهِ بَلْ قَدْ رَأَيْتُ أَنَّ الْحُجَّةَ عَلَيْهِ أَكْثَرُ وَالتَّحْسِرُ أَكْثَرُ عَلَى هَذَا الْعَالِمِ الْمُسْتَحْسَرِ عَلَيْهِ.

یکی از اصول مهم تحصیل علم عمل است، به گونه ای که در منطق قرآن و اهل بیت علیہ السلام عالمی که به علمش عمل ننماید مانند جاهلی سرگردان به حساب می آید که از خواب جهل برنمی خیزد. توجه به این نکته در آیات قرآن و روایات اهل بیت علیہ السلام ضرورت وجود برنامه ریزی هم زمان برای تحصیل علم و تهذیب نفس را در مراکز علمی روشن می سازد.

یکی از صفحات درخشان تاریخ حوزه های علمیه شیعی در آرزوی هفتم تا نهم وجود برنامه های رسمی تهذیب نفس در مراکز علمی شیعی و زیر نظر بزرگان شیعه می باشد.

بر خلاف تصور رایج در اذهان عده ای از اهل علم، در این دوره نهضتی

وسیع در حوزه علمیه عراق با عنوان فتوت و تصوف وجود داشته است که زیر نظر عالمان شیعی اداره می شده است.

در وادی فتوت و تصوف برنامه‌ای رسمی برای تهذیب نفس زیر نظر عالمان شیعی برقرار بوده است و افرادی که در چرخه این برنامه وارد می شدند به شکل رسمی لباسی که نشان فتوت یا تصوف بوده از بزرگان دریافت می نمودند.

تصوف در اصطلاح آن دوره به تصوف‌های باطلی که در برخی از دوره‌های متأخر شکل گرفت و خارج از حوزه دین و شریعت بوده ربطی ندارد. تصوف در حوزه‌های عالی آن و زمعادل عرفان شیعی فقهاتی در زمان ماست که نمونه بارز آن را باید در عریقه تربیتی مکتب عرفانی نجف و سیره مرحوم آیه الله حاج ملا حسینقلی در شان و شاگردانشان مشاهده نمود؛ طریقتی که اصول، اهداف و روش‌های آن متخذ از شرع متاس می باشد.

شهید اول از بزرگان این عصر است، بزرگمردی که هم در عرصه علم پیشرو و جلودار است و هم در عرصه سیاست و مدیریت اجتماعی کم نظیر می باشد و هم در وادی عرفان (و به اصطلاح آن عصر تصوف) صاحب قدم است. عالمی که همواره علم را با عمل آمیخته و ترجمه ملکوت و جبروت و دوام ذکر و فکر و تهجد و خشوع و ناله و آه نیمه شب را در برنامه خود قرار داده و مقصد نهائی سلوک را رسیدن به درجه ای می داند که سالک جز خدا نبیند و همه چیز حتی بهشت و جهنم از دید او از درجه اعتبار ساقط گردد.

شهید اول هم خود در وادی سیر و سلوک قدم زده بود و هم شاگردانی سلوکی داشت که به تربیت اخلاقی ایشان همت گماشته بود. شاگردانی که مسلماً برخی از ایشان از طلاب علوم دینی بوده اند و در کنار استفاده علمی از مرحوم شهید از وجود پرنور ایشان استفاده معنوی نیز نموده و برای درمان دردهای

باطنی خود به آن عالم فرزانه پناه می برده اند.

آنچه امروزه بدان نیازی مبرم وجود دارد معرفی الگوئی هائی چون شهید اول است که جامع علم و عمل بوده و به مسأله تهذیب نفس به عنوان محوری اصلی در کنار تحصیل علوم رسمی نگاه کرده و برای آن برنامه ای مشخص داشته اند. آری! تا زمانی که تربیت به معنای خاص آن در کنار مراکز تعلیمی حوزوی و دانشگاهی رسمیت نیابد و هم چنان که تعلیم با برنامه انجام می شود تربیت و پرورش هم طی برنامه و اصولی دنبال نگردد حوزه ها و دانشگاه های جامعه اسلامی رنگ و بوم حق می را که از جنس نور است به خود نخواهد دید.

رساله کوتاه حاضر، سری کریمه در مکتب عرفانی شهید اول و ارائه شواهد آن است. شواهدی که معمولاً در لایحه ای، صفحات تاریخ به فراموشی سپرده شده و نوعاً حتی برای اهل تحقیق نیز نوز و داه غایت جلوه می نماید.

اصل این رساله مجموعه ای از یادداشت های این حقیر در موضوع تاریخ عرفان شیعی و به خصوص مرحوم شهید اول است که، به همت دو برادر گرامی حجج الاسلام والمسلمین شیخ مهدی ابراهیمی رشتی و شیخ محمد علی زمانی زید عزهما تدوین شد و برخی از متون عربی آن نیز ترجمه گشت و حقیر پس از آن عبارات را ویرایشی کرده و چند صفحه ای بدان افزودم و بدین شکل حاضر آماده تقدیم به محضر ارباب فضل و معرفت گشت.

این رساله به مناسبت بزرگداشت مقام عرفانی شهید اول در همایش تشیع و عرفان در نهم جمادی الاولی ۱۴۴۱ (سالروز شهادت شهید اول) گرد آمده و لذا با کمی تعجیل همراه شده است و اگر فرصت می بود جا داشت به دیگر شواهد تاریخی در باب مکتب عرفانی حله و شهید اول نیز اشاره شود، ولی فعلاً بیش از این توفیق رفیق نگشت.